

Cornus mas (Dereń jadalny, dereń właściwy)

rodzina Cornaceae (dereniowate)

Pochodzi z Pd-Wsch Europy, Kaukazu oraz Azji Mniejszej. Roślina ta występuje dziko w widnych zaroślach i lasach, rośnie na nizinach, wyżynach, w skalistych, zarośniętych miejscach, na skrajach lasów. W Polsce występuje jedynie w uprawach głównie jako drzewo ozdobne i owocodajne. Dorasta do wysokości 8 m i ma szeroką koronę. Pędy jednoroczne są zielone lub brązowawe (od strony nasłonecznionej zwykle zaczerwienione). Kora jest żółtoszara, odrywająca się płatami szczególnie na pniu i grubych gałęziach. Drewno ma bardzo twarde i ciężkie. Pączki są zróżnicowane na pączki kwiatowe (większe, kuliste) i liściowe (wydłużone, siedzące). Rośnie bardzo powoli i może dożyć wieku 100 lat.

Może wytwarzać odrośla zarówno z pni, jak i korzeni. Liście o długości do 10 cm, są naprzeciwległe, jajowato-eliptyczne, zastrzone, całobrzegie i z obu stron zielone. Z wierzchu są błyszczące, a na spodniej stronie pokryte kępkami włosków. Na jesieni pięknie przebarwiają się na kolor czerwony i brązowo-czerwony. Kwiaty są drobne, żółcistożółte, nieprzyjemnie pachnące, zebrane są w niewielkie, prawie siedzące baldaszki. Ukazują się przedlistnie, wczesną wiosną (marzec - kwiecień). Owocem są duże (o długości do 1,5-2 cm), owalne, zwisające pestkowce z dużą, twardą pestką. Są czerwoniwiśniowe, dojrzewają we wrześniu i październiku. Są jadalne. Dawniej dereń był szczególnie ceniony jako drzewo owocowe.

Owoce ma kwaśne i cierpkie, ale w stanie pełnej dojrzałości (po opadnięciu) są słodkie i smaczne, zawierają dużo witaminy C. Mogą być używane do produkcji likierów, nalewek i napojów owocowych oraz na dżemy i galaretki. Może być też używany jako środek leczniczy (owoce, liście, kora), choć w Polsce rzadko stosowany. Zimą jego gałązki z pączkami kwiatowymi nadają się do pędzenia i zakwitają szybciej niż gałązki forsycji. Rozmnaża się go z nasion.